

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

§. II. Quomodo erga æquales se gerere debeat Pastor?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

Officium Pastoris erga Magnates,
illud Ecclesiastici, c. 28. *Multi ceciderunt in ore gladii,*
non sic quasi, qui interierunt per linguam suam.

Qu. 2. *Quibus mediis benevolentiam & favorem talium Personarum conciliare & conservare debeat Pastor?* R. In quærentibus præcipuè. 1. *Piis desideriis & orationibus;* cum cor Regis in manu Domini sit, qui, quocumque voluerit inclinabit illud, meritò per preces potius ad DEUM quam per humanas industrias hic favor quæritur. 2. *Humili subiectione:* nam teste Ecclesiaste c. 11. *Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio Magnatorum constituet eum faciet;* 3. *Reverenti conversatione,* ut, five cum illis five de ipsis loquatur, non modò nihil minùs honorificè illis loquatur, sed potius excusans aut dissimulans (multa officii obligatio & discretio suadeat) ea, quæ minùs honorifica sunt, ipso loquendi modo ostendat, se collatam à illis potestatem, dignitatè que in iis agnoscere & venerari

§. II.

Quomodo erga æquales se gerere debeat
Pastor?

MEMBRUM I.

Observanda erga Religiosos.

Qu. 1. *Quid erga Religiosos observare debeat Pastor?* R. In præcipuè, quæ sequentibus Versiculis indicantur.

Condigna æstimatio

Obstatùs perfectionem.

Benevola admissio

Ad laborum Communionem.

Amica gratulatio

Ob Privilegiorum possessionem.

Qu. 2. *Qua potissimùm privilegia data Religiosis servare debeat Pastor?* R. ea, quæ aliquo modo relationem ad ipsos habent ob potestatis æqualitatem, qualia sunt quòd possint vestes sacras & vasa ad Sacrificium deputare, medicare, ut ad illos pro hoc fine recurrere possint. Quæ sunt mendicantes, plerumque habeant potestatem ab illis

non tantum à peccatis, sed etiam à censuris in Bulla Cœnæ non contentis, aut ab homine generaliter non latis; commutandi & relaxandi vota Pontifici non reservata; prædicandi Verbum DEI non repugnantibus curatis Parochialium Ecclesiarum: porrigendi in suis templis Evcharistiam, præterquam tempore paschali, & in mortis articulo, nisi necessitas urgeat; imò possint etiam dare aliis facultatem in suis templis eam distribuendi. Quòd sint exempti à Decimis, prædialibus, & sæcularibus sæculari jure non possessis. Quòd possint suos Familiares, id est, Famulos in sæculari habitu servientes, aut Officiales suorum Monasteriorum aut domuum quocunque tempore absolvere, Sacramentum Evcharistia, & Extremæ Unctionis (non tamen matrimonii, nisi specialiter id eis sit permissum) administrare, & etiam sepelire, quòdque hos nemo excommunicationi, vel interdicto subicere possit, quamdiu in servitio horum Religiosorum sunt; quòd varias indulgentias proponere possint: Quòd Fideles possint die Festo Missas & Conciones apud ipsos etiam contradicentibus Pastoribus audire, & per hoc satisfaciant præcepto Ecclesiæ.

Dubia moralia.

Qu. 1. An Pastor possit quoscunque Religiosos confitentes audire? R. affirmativè, si peregrè veniant; quia prudenter supponere potest, talem Religiosum non petiturum, ut audiret ipsius confessionem, nisi facultatem generalem, vel specialem haberet confitendi.

Qu. 2. An possit absolvere Religiosum, de quo dubitat, an non casum reservatum habeat? R. si ipse etiam Religiosus dubitet, posse ipsum absolvere, eò quòd in dubio præsumatur non reservatus, uti multi apud Dianam p. 3. tr. 4. ref. 4. docent.

Qu. 3. An, si Religiosus casum certò reservatum habeat, possit eum absolvere? R. si necessitas aut gravis causa ad confessionem urgeat, posse eum absolvere, sed cum onere sistendi suo Superiori, uti iterum multi AA. apud Dianam docent.

MEMBRUM II.

Observanda erga alios Sacerdotes.

Qu. 1. Quid erga Sacerdotes specialiter observari debet?

Pastor: R. sequentia præcipuè.

Concordia in affectu

Propter vinculum Fraternitatis.

Reverentia in Colloquio

Propter meritum dignitatis.

Promptitudo in obsequio

Propter titulum equalitatis.

Si enim jam olim primi Christiani tanto inter se nervi unitatis conjungebantur, ut, teste S. Scriptura, eorum esset unum, & anima una; quanto magis similem inter se conversationem Pastores procurare debent, ut quorum officium charitatem proximi à Christo toties commendatam vel exemplo commendare.

Qu. 2. Quæ vitanda sint specialiter erga alios Sacerdotes?

Pastores: R. itidem tria.

Injusta æmulatio

Ob muneris successum,

Indigna conversatio

Ob noxium confessum.

Messis præoccupatio

Ob fervoris excessum.

Quarum quidem actionum non admodum laudabilium prima committitur, si Pastor, dum alios, vel ad pinguius honoratiùsque beneficium promoveri, vel prædicationis, conversationisque gratiâ magnam nominis famam sibi comparare; aut copiosos ex labore suo manipulos, conversionis licet animarum reportare advertit, invidiosâ quâdam se sinat; quod quidem vitium tantò studiosius illi vitandum est, quanto arctiori fraternæ charitatis vinculo aliis Sacerdotibus obstrictus esse debet, atque adeò omnia illorum bona tanquam Fratrum communia reputare, maxime cum per ipsam congratulationem, & amorem sibi propria fieri possit, uti eleganter S. Augustinus indicavit dicens: *Compede illi, cui DEVS aliquam gratiam dedit, & potes illi quod in te non potes. Ille habet fortè Virginitatem, tu a illa*

& tua est: Hoc ideo, quia in illo tu es: per proprietatem enim non es tu, per charitatem tu es. Multò minus verò tristari debet, si alium talentis majoribus à DEO donatum, aut ad altiore dignitatem euectum videat, sed potius illam saluberrimam Thomæ Kempensis l. 3. c. 22. sententiam animo volvere: Ille, qui maiora accepit, non potest merito suo gloriari. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, nec ditiori invidere, sed te potius attendere, & tuam bonitatem maximè laudare, quod tam affluenter, tam gratis & libenter, sine personarum acceptione munera tua largiris; omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus, tu scis, quid unicuique donari expediat; & cur iste minus, ille amplius habeat, non nostrum est, sed tuum est discernere, apud quem singulorum definita sunt merita. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum ita latificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum aeternæ dispositionis tuæ, de qua tantùm contentari debet, & consolari, ita ut libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus; nam voluntas tua, & amor honoris tui omnia excedere debet, & plus eum consolari, quàm omnia beneficia sibi data vel danda. Secunda verò actio scilicet conversatio vitiosa per commestationes, ludos illicitos, vana & scurrilia colloquia pariter tantò studiosius vitanda est Pastori, quantò præstantior est fructus, pro quo obtinendo illi tum tempus, tum alia instrumenta & media tam liberaliter à DEO concessa sunt: *Consecrasti os tuum Evangelio*; talibus iam aperire illicitum, adsuescere sacrilegium, ait S. Bernardus; Quid diceret, si non tantùm levia verba proferentes, sed commestationibus diurnis, nocturnisque, ac ludis illicitis vacantes adverteret? an non repeteret notabilem illam suam sententiam? *Volat tempus irrevocabile, & non advertit inspiens, quid amittat; libet, inquiunt, fabulari, donec hora prætereat, quam tibi ad agendam pœnitentiam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promerendam* (addamus nos: ad DEI honorem amplificandum, ad Ecclesiam & Rempublicam protegendam, atque juvandam, ad animas DEO lucrandas, ad gaudium tibi, tuis Superioribus, & amicis, vivis atque defunctis, procurandum) *miseratio Conditoris indulset*: si ergo jam olim Rex Balthasar Dån. c. 5. quia vasa sacris usibus deputata pro Convivio adhibuit,

H 5

manum

solationis : illius nempe quam S. David olim gustaverat dicens Psal. 132. *O quam bonum & quam iucundum est, habitare fratres in unum; verè enim melior est buccella sicca cum gaudio, quod ex concordia percipitur, quam domus plena iurgii, teste Salomone Prov. 17.*

M E M B R U M III.

Observanda erga Benefactores.

Qu. 1. *Quid erga Benefactores, tum suos, tum Ecclesia sua observare Pastor debeat?* R. sequentia præcipuè.

Beneficii agnitio

Per dignam æstimationem.

Gratiarum actio

Per crebram prædicationem.

Vicissitudinis exhibitio

Per obsequiorum delationem.

Hæc enim tria præcipuè ad perfectam gratitudinem communiter requiruntur, nempe ut agnoscantur & æstimentur, & in memoria constanter habeantur accepta beneficia, & sic corde vel cogitatione exerceatur Gratitude: deinde ut æstimatio hæc tum ipsi Benefactori declaretur, tum apud alios etiam deprædicetur, & sic verbo & ore gratiæ agantur; & tandem, ut simili vel majori beneficio compensentur, & sic officium gratitudinis opere etiam, atque ad eò perfectè præstetur.

Qu. 2. *Quas ob causas Pastor specialem diligentiam adhibere debeat in dictis officiis erga Benefactores præstandis?* Resp. ob sequentes præcipuè causas. 1. *Ad præterita beneficia compensanda:* si enim agri fertiles decuplo plùs reddunt pro semine, quod acceperunt; & si vel ipsa brutorum feritas mitescat, atque ad mutua obsequia præstanda incitetur, quanto studio homo rationis usu præditus conniti debebit, ut hoc in genere ab irrationalibus istis creaturis se in gratitudinis officio persolvendo superari non sinat? 2. *Ad præsentia beneficia conservanda:* nam, ut rectè S. Chrysostomus Hom. 25. in Matth. dixit, *optima beneficiorum custos est ipsa memoria beneficiorum, & perpetua confessio gratiarum.* Hinc Thomas Kempensis l. 3. c. 10. ait: *Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, & patiens pro oblata: oret, ut redeat: Cau-*

124 De Officio Pastoris erga Benefactores.
tus sit & humilis, ne amittat. 3. Ad futura beneficia pro-
renda: nam iugiter sibi subvenire facit, cui collatum benefi-
cium semper ob oculos consistit; & invitatur ad magna, quanta-
tenter suscipit modica: spemque de futuris recipit, qui tantum
beneficia recognoscit, ait egregie Cassiodorus in Pl. Quoniam
miseric. & ep. 4. Ideo enim, teste pio Authore l. 2. c. 12. non
possunt in nobis dona gratia fluere, quia ingrati sumus. Autem
nec totum refundimus fontali origini, semper enim debetur gra-
tia dignè gratias referenti.

Qu. 3. Qua industria ad hanc gratitudinem ritè præsta-
dam à Pastore sint adhibenda? R. hæ præcipuè. 1. Accu-
rata notatio Benefactorum & beneficiorum: quem in libro
librum designare oportet, qui in duas partes divisus, duas
classes majorum & minorum Benefactorum contineat, ut
scripto nomine cujusque, qui beneficium contulit: deferatur
qualitate & quantitate beneficii, & tempore, quo collatum
est. 2. Significatio frequens grati animi, quæ fiet, si vel in
die natali Benefactoris; vel, ubi aliàs occasio se offert, hoc
aliquis specialis per vinculum natalium oblatum, aut aliud
simile obsequium deferatur; nam qui beneficium accepit
feudatarium se Benefactoris constitutum agnoscere debet
cui, si compensare beneficium non potest, in recognitionem
certè illius suo tempore obsequium deferre debet. 3. *Com-
mendatio per preces*, tum proprias, usurpando in
quænter illud Ecclesiæ: *Retribuere dignare, Domine, emenda
nobis benefacientibus propter nomen tuum vitam æternam*,
tum alienas expetendo, partim à Parochianis, partim à re-
maximè ab animabus, quas per opera sua purgatorii penam
eripere studuit; harum enim preces, uti certius peraguntur
& perfectius persolvuntur, ita meritò aptiores quoque celeb-
ri debent, ad varias Benefactoribus gratias à DEO efficaciter
impetrandas.

M E M B R U M IV.

Observanda erga Inimicos.

Qu. 1. Quid erga Inimicos observare Pastor debeat? R. Hæ
quæ sequentibus versiculis indicantur.

Injuriam condonatio

Per divinam dilectionem.

Orationis oblatio

Per ignorantiam praetensionem.

Amoris conciliatio

Per beneficiorum collationem.

Quorum primum est de præcepto juxta illud Christi Matth. 5, Si non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra. Alterum de consilio juxta illud ejusdem Christi loc. cit. Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus vos, ut sitis Filii Patris vestri, qui in Cælis est. Tertium de congruo, si enim diligitis eos, qui diligunt vos, inquit idem Christus, quam mercedem habebitis, aut quid magni prestabitis? nonne & Publicani hoc faciunt?

Qu. 2. Quomodo iniuria condonatio facienda? R. cum istis conditionibus. 1. Cito, ita ut quemadmodum S. Paulus Eph. monet, Sol non occidat super iracundiam eius, sed potius sequatur consilium Christi Matth. 5. suadentis: Esto consentiens Adversario tuo cito, dum es in via cum eo: nam & vulnera recentia facilius curantur, quam inveterata; neque, qui laborat, curacionem differt, donec fiat omnino fistula. 2. Ingre: ut ipsa etiam memoria injuriæ, quantum fieri potest, deponatur juxta consilium Ecclesiastici, cap. 10. Omnis injuria proximi ne memineris: & nihil agas in operibus injuriæ; hinc jam olim Majores volebant, ut beneficia in chartis, injuriæ in aquis scriberentur, ne vestigia deprehendi possent. 3. Liberaliter: juxta consilium D. Petri 1. Pet. c. 3. Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, sed è contrario benedicentes: si ergo, inquit D. Paulus Rom. 12. esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi; hoc enim faciens carbones congeres super caput eius; noli vinci à malo, sed vince in bono malum.

Qu. 3. Quomodo Oratio pro Inimicis peragenda? R. cum sequentibus conditionibus. 1. Frequenter, sic enim sat clare Christus indicavit, dum orationem istam orationi, quam Apostolos docuit, & ab iis assidue recitari voluit, inseruit. Adde, quod nullo tempore defuturi sint inimici; omni ergo tempore pro illis orandum erit. 2. Ardenter: juxta Exemplum S. Stephani, qui postis genibus clamavit voce magna, dicens:

dicens Act. 7. *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* 3. *Manter*: excusando eos, & ignorantiam prætendendo præ Christi Exemplum: *Pater dimitte illis, non enim sciunt, quæ faciunt.* Luc. 23.

Qu. 4. *Quomodo amor Inimicorum conciliandus sit?* Responsum triplici potissimum medio. 1. *Studio perfectionis & conversionis cum DEO*; nam teste Salomone Prov. 16. *cum placuerint Domino via hominis, Inimicos quoque eius concurret pacem.* 2. *Dulci colloquio*: nam eodem teste Prov. 15. *Verbum dulce multiplicat amicos, sermo durus suscitatur furor.* 3. *Crebro beneficio*; quia hi sunt carbones, qui, teste Apostolo, super caput Inimici congesti non possunt non in illorum tuum amorem accendere.

Qu. 5. *Quare Pastor hanc Inimicorum dilectionem præ studio exercere debeat?* Responsum ob causas, quæ ipsum speciale contingunt. 1. *Propter Sacrificii oblationem*; cum enim oblationem offerunt, imò quotidie SS. Missæ Sacrificium offerre debent, merito sibi specialiter dictum à Christo Matth. 5. *credetis, si offers munus tuum (quale utique in eminenti gradu hoc Sacrificium) ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habeat aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veni offerre munus tuum.* 2. *Propter Vocationis perfectionem*: Cum enim Pastoris officium ex singulari beneficio acceperit, merito etiam non sanarum duntaxat, sed morbidarum quoque patientiumque Ovium curam suscipere, easque humeris captas ad ovile & Pastorem reducere debet; atqui supportationem hanc vel maximè tunc præstabit, quando sequatur verbum filii S. Pauli Colof. 3. dicentis: *Induite vos ergo sicut & DEI viscera misericordia, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam; supportantes invicem, & donantes vobis met ipsis, si quis adversus aliquem habet querelam, sicut & dominus donavit vobis.* Accedit, quòd munus ipsius exigit, ut sit Mediator inter DEUM & homines sibi adversantes, & que mutuo reconciliet, qui autem hoc efficere poterit, si tales inimicitias foveat, & Mediatore indigeat? an necesse jicietur illi: *Medico, cura te ipsum?* 3. *Propter divitiarum multiplicationem*: cum enim speciali studio propter status elevationem, imitationem Patris æterni procurare, & sic

perfectus esse, juxta Christi mandatum debeat, merito & ipse etiam solem, id est, charitatem suam non super bonos duntaxat, sed etiam malos facere debet oriri.

M E M B R V M V.

Observanda erga Hospites.

Qu. 1. Quid erga Hospites precipue observare debeat Pastor?
R. sequentia.

Benevola exceptio
Propter hospitalitatem.

Liberalis tractatio
Propter charitatem.

Jucunda conversatio
Propter hilaritatem.

Qu. 2. Quid sit hospitalitas? R. esse actum charitatis, quo proximus amore DEI frugali mensa & hospitio gratis excipitur: Ex qua descriptione patet, tria ad Hospitalitatem requiri. 1. *Intentio*: ut scilicet propter DEUM, & non prae cise ex amore & reverentia naturali exerceatur. Unde S. Hieronymus in cap. 1. ad Tit. Hospitalitatem illam remunerandam à DEO esse dicit, quæ membris Christi tecto indigentibus, & varias necessitates patientibus exhibetur. 2. *Moderatio*; neque enim Hospitalitatis, sed potius Prodigalitati nomen meretur exceptio, quæ cum excessu in multitudine, vel pretiositate rerum ad victum & habitationem pertinentium exhibetur, id quod bene S. Chrysostomus in c. 24. Matth. ostendit: *Hospitalitas non circa deliciosos cibos & magnos ostenditur, sed circa assiduas susceptiones impotentium & peregrinorum, ut hospitalitas non ab hominibus laudetur, sed à DEO censeatur.* nam *deliciosa conviviva magis luxuriam accusant, quàm humanitatem commendant.* Quare, ut rectè alius quidam ait, liberalitas mentis potius, quàm mensa, & alacritas in officiis præstandis potius, quàm prodigalitas commendat hospitalitatem. 3. *Liberalitas*, cujus quidem necessitatem Concilium Constantinopolitanum tertium cap. 9. ostendit his verbis: *Admonendi sunt omnes, ut hospitalitatem diligant: ut nulli hospitium præbere decreverint; & si cui foris hospitium præbuerint, nullam ab eo mercedem accipiant,*

piant, nisi forte illi, qui recipiuntur, sponte aliquid dent, non ille modus Hospitalitatis non solum inhumanus, sed etiam crudelis est, quo nunquam in domum hospes ante recipitur, nisi pro dandi hospitii merces compensetur.

Qu. 3. Qua sint proprietates vera hospitalitatis: potissimum. 1. *Discretio*: quâ scilicet & Personarum, qui recipiuntur, necessitas: & rerum, quæ per hospitalitatem feruntur, qualitas attendatur, ne scilicet aut sumptibus necessitati Hospitum, aut voluptati superfluat. 2. *Hilaritas*: nam hæc & ciborum condimentum optimum, & hospitii ornamentum gratissimum meritò reputatur; unde Ecclesiasticus c. 35. universim monuit: *In omni dato hilaris fac vultum tuum; Hilaris quippe dator non DEVS* teste S. Paulo 2. Cor. 9. sed homines etiam, ut experientia abunde probat, diligunt. 3. *Accuratio*: ut scilicet omnia quæ ad victum & hospitium pertinent, cum tanta sufficienter & diligentia præparentur & offerantur, ut nihil, quod culpæ, multum verò, quod commendare possit, inveniat, & effectum æquè ac affectum non sine magis solatio experiatur.

Qu. 4. Erga quas potissimum Personas hospitalitas eranda sit? R. erga has potissimum. 1. *Erga Religiosos*: hi enim uti virtutis merito, & paupertatis perfectioris studio, alios pauperes antecellunt, ita meritò quoque Hospitalitatis titulum majorem habere creduntur. 2. *Erga saculari pauperes*: de quibus S. Ambrosius l. 2. offic. c. 25. sic loquitur: *Eò magis infirmo ac inopi nos studere convenit, quia pro eo non habet remunerationem, speramus à Domino IESU, qui specie convivii generalem virtutis edidit formam, ut huiusmodi nostra conferamus beneficia, qui ea nobis non possumus restituere dicens, ad epulas & convivium non eos, qui divites sunt, pauperes invitandos; divites enim rogari videntur, ut ipsi quoque reddant convivium; Pauperes, quia non habent, restituunt, cum acceperint, remuneratorem nobis faciunt minimum, qui se pro Paupere obligandum obtulit; ad ipsos quoque sæculi usum collatio beneficii, facta in pauperes magis in locupletes plus iuvat, quia dives dedignatur beneficium, pudet eum debitorem esse gratiæ; Quin etiam id, quod collatum est sibi, meritis suis arrogat, quod velut debitum accepit*

ideo datum sit, eò quòd is, qui dedit, reddendum sibi à divite uberius existimaverit, ita in accipiendo beneficio, eo ipso quòd acceperint divites, dedisse se magis, quàm accepisse existimant; Pauper verò, etsi non habet, unde reddat pecuniam, refert gratiam, in quo certum est, quòd plus reddat, quàm accipiat; pecunia enim nummo solvitur, gratia nunquam exinanitur, condendo vacuatur pecunia, gratia autem & habendo solvitur, & solvendo retinetur. Deinde quòd dives refugit, pauper fatur, quòd sit obligatus, sibi que subventum, non honori suo delatum putat: donatos sibi arbitratur filios, vitam redditam, servatam familiam. Quando igitur melius apud bonos, quàm apud ingratos, locatur beneficium. 3. Erga Benefactores: hi enim, cum liberales aded se ac beneficos erga Ecclesiam, vel ipsum Pastorem exhibuisse supponantur, saltem gratitudinis jure exigunt, ut signum aliquod recognitionis erga eos ostendatur, quale præ aliis est Hospitalitas cum debita affectione exhibita.

Qu. 5. An non interdum etiam amicos & Consanguineos, licite ad convivia vocet, atque invitet Pastor? R. affirmativè, modò conditiones à S. Augustino S. 2. de Temp. Advent. præscriptæ observentur: Rogandi, inquit, sunt, & Parentes & Vicini, sed rariùs rogandi sunt, & non nimis sumptuosa & delictiosa, sed tam parca & sobria, vel honesta debent illis convivium præparari, ut remaneat, unde possint Pauperes refici, unde possit aliquid indigentibus erogari.

Qu. 6. Quas ob causas Pastor specialiter Hospitalitatem hanc exercere debeat? R. ob has præcipuè. 1. Propter conditionem Beneficii: nam teste S. Hieronymo c. Quoniam. 16. q. 1. Quidquid habent Clerici, Pauperum est, & ideo domus illorum omnibus debent esse communes. Susceptioni Hospitum, & Peregrinorum invigilare debent. Maxime curandum est illis, ut de Decimis & Oblationibus, Cænobii, & Xenodochiis, qualem voluerint & potuerint, sustentationem impendant, nec tam in Pauperibus paupertatem, quàm Religionem attendant. 2. Propter exigentiam officii, nam uti Concilium Parisiense l. 1. c. 14. rectè discurret: Cum Hospitalitas in tremendi examinis die, ab aeterno Iudice sit remuneranda, qui diciturus est: Hospes fui, & collegistis me, & ob id ab omnibus Christianis summopere sit sectanda, multò magis tamen, vigilantiusque ab his, qui di-

alicuius & exemplis ad vitam aeternam alii ducatum praeberent, postposita avaritia peste, & aliâ quâlibet occasione exequenda. Episcopi namque (& ob paritatem rationis cuiuscunque alterius Pastoris) domus commune omnium esse hospitium; ac proinde summopere illis studendum esse, ut Hospitalitatem habendam subditis predicant, ipsi enim omnes primùm factus adimpleant. 3. Propter augmentum vini beneplaciti: quam rationem S. Paulus Heb. c. 13. laudavit, dicens: Hospitalitatis nolite oblivisci, per hanc enim quidam placuerunt DEO, Angelis hospitio susceptis. Unde non sperare poterit Pastor, cum DEUS non patiarit liberari se vinci, sed pro modico beneficio dare solet mensuram bonam, confertam, coagitatam & superfluentem in suam benefactoris. Quem in finem proderit memorabilem historiam à Caesario l. 4. c. 68. conscriptam ipsis Authoris verbis referre: Abbas quidam, ut puto, de Ordine nigro, sicut ex relatione cuiusdam Abbatis Ordinis nostri didici, hospitalis erat, & circa pauperes multum misericors; & quia in operibus misericordia fervens fuit, tales dispensatores domui sua ordinavit, qui eius fervorem non tantum non impedirent, sed non incenderent. Quando plures Hospites suscepit, quanto pietatis pauperibus exhibuit, tantum illi & domui eius Deus amplius benedixit; post eius mortem Successor eius avaritiâ, pietatis Officialibus amotis, & eis, quos tenuerat, substitutis, ait: Praedecessor meus nimis erat indiscretus, eius Officiales nimis prodigi, sic expensas Monasterii minuere oportet, atque temperare, ut, si foris seges grandinata fuerit, & tempora cara emerferint, habere unde pauperibus subveniamus; Huiusmodi verbis avaritiam suam pallians, Hospitalitatem prorsus exclusit, & confectis beneficis pauperibus subtraxit: Charitate subtrahâ propriam non potuit Monasterii substantiam, imò in brevi ad tantam devenire paupertatem, ut vix haberent, quod Fratres carerent. Die quadam Vir veneranda canitiei venit ad Monasterium, quaesivit hospitium, quem ille quidem clanculo & timore collegit, atque hospitalitatis officia pro posse illi exhibens adiecit: non te scandalizare debet, bone vir, tam negligenter te procuro, quia necessitas in causa est.

quando vidi talem statum huius Monasterii, ut, si venisset Episcopus, cum magna charitate & abundantia fuisset susceptus. Respondit ille: duo Fratres expulsi sunt de Monasterio isto, nisi illi duo fuerint reversi, nunquam bonus erit status eius: Unus eorum vocatur DATE, & DABITUR VOBIS alter vocatur, sicque ab oculis eius recessit. Portarius, cum esset Laicus, nomina eadem retinuit, Abbati & Fratribus audita recitavit; resumpta est hospitalitas, & cepit eis mox Dominus benedicere, ut prius.

MEMBRUM VI.

Observanda erga Hæreticos.

Qu. 1. Quid circa Hæreticos observare debeat Pastor? R. Præcipue, quæ sequens strophæ indicat:

Affidua Oratio,

Vt vera lux luceat.

Mansueta conversatio,

Vt durum cor mollescat.

Percauta disputatio,

Vt Fides non vilascat.

Qu. 2. Quid in conversatione privata cum Hæreticis observandum sit? R. sequentia præcipue. 1. Removenda impedimenta impediencia conversionem; qualia sunt, difficultas operum in nostra religione præscriptorum: damnum rerum temporalium, quod incurritur propter hæresin desertam: Parentum & Amicorum derelictio & persecutio: inconstantia nota: Catholicorum vitia, & schismata: avitæ Religionis desertio: contemptus gratiarum DEI: Judicij proprii fiducia. 2. Offerenda adiumenta promoventia conversionem; qualia sunt oratio frequens & fervens, quæ feritè petatur lumen à DEO ad veram fidem agnoscentiam; opera misericordiarum in eundem finem exercita: propositorum dubiorum clara solutio: oblatio libellorum solidè de rebus fidei discurrentium, quales sunt aliqui libelli P. Jodoci Ked, Clypeus Fidei, Manuale Becani, & similes. 3. Applicanda fomenta; Qualia sunt comis allocutio, errorum rariorum auscultatio, altercationis inutilis devitatio, fervoris in refutandis oppositis doctrinis moderatio, honorifica de ijs, & ejusdem

alia facile solvantur, atque adeò ipse in probatione defecturus, Adversarij verò sibi victoriam arrogaturi, sicque in errore magis confirmandi sint (Optimum ferè & efficacissimū probandi genus est, quo P. Jodocus Kedd cum magno fructu usus est, ut scilicet dicatur, nostram solam Religionem posse probari talibus argumentis, quæ non æquè aliis, quorum dogmata rejicimus, servire possint: nullam autem ex hæreticis sectis ejusmodi argumenta afferre posse) ut responsio brevis sit, quia longis verborum ambagibus obscuratur solutio argumenti: ut semper magnum modestiæ & mansuetudinis studium præferat, neque irritari se sinat, etiamsi ipsos irritatos videat; multò minùs verò aculeatis verbis insultet, aut convitiis opponat, sed dissimulatis ejusmodi vitij argumenta sua proponere, aut alia, quæ ad disputationem pertinent, agere pergat.

Qu. 5. An eodem modo cum omnibus Hæreticis agendum sit? R. negativè, sed cum Becano in præludio Manualis esse distinguendos in quatuor classes, quarum prima continet *perstinaces*, atque adeò propriè dictos Hæreticos, contra quos præcipuè media hæctenus assignata, speciatim crebra oratio, sunt usurpanda. Secunda *Zelosos* complectitur, qui ex ignorantia potius, quàm pertinacia judicant suam sectam veritati & Evangelio conformem esse, atque adeò vitam & opes pro ejus defensione profundere sunt parati, quibus proinde omnis benevolentia, & commiseratio ostendenda, & oretenus vel per libellos aptos tum motiva credibilitatis pro nostra fide proponenda, tum discordia, falsitas, contradictiones suæ sectæ ostendendæ. Tertia *Frigidos* comprehendit, id est, eos, qui quidem agnoscunt errorem suum, & verò etiam parati sunt deponere, sed ob varias excusationes, quas frigidè prætendunt, in iisdem perseverant, quibus proinde partim inanitas & inefficacia harum excusationum solidis rationibus ostendenda (quem in finem colloquia P. Christophori Pfäumer insigniter conducunt) partim graves minæ, quas DEUS in Sacra Scriptura desertoribus Vocationis suæ proposuit, clarè ob oculos ponendæ erunt. Quarta denique *Dubios* includit, qui simplici ac recto corde veritatem quærunt, ideòque, quia ipsi veritatem per se invenire non possunt, ab aliis instrui petunt; qui proinde ad petendum à DEO lumen

& dubia sua fideliter proponenda animandi, accuratè pro-
prie instruendi, & exemplis primariorum Personarum, post
post maturam considerationem, sepositis quibuscunque
commodis fidem nostram amplexæ sunt, narratis idem
animandi sunt.

§. III.

Quomodo Pastor erga Inferiores se
gerere debeat?

Per hos potissimum hoc loco intelliguntur ipsi Parochiani,
qui ipsius curæ & directioni sunt Commissi, qui quia
in varias etiam classes subdividi possunt, videlicet Magis-
trum, Cives, Domesticos, Conjugatos, Sponfos, Mulieres,
mulos, Juventutem, Infantes, Infirmos, Tentatos, Careros,
Defunctos, Excommunicatos, erga quos omnes speciatim
quædam observanda, eodem ferè, quo modo notati sumus,
ordine explicabuntur. Quia tamen aliqua plerisque eccle-
communia sunt, ideo hæc ante obligationes particularium
meritò præmittuntur.

MEMBRUM I.

De Obligationibus communibus Pastorum.

Duplicis generis obligationes habet Pastor, nimirum
quas, quæ immediatè ad finem illius spectant, suntque
numero, scilicet obligatio Sacramenta & Sacramentalium
ministrandi, instruendi Parochianos per Conciones, Con-
cheses, & privata colloquia: defunctos ad sepulturam con-
tand; aliæ versantur circa media ad prædictum finem
nendum necessaria, suntque iterum tres numero, videlicet
obligatio residendi, conversandi, parendi Superioribus,
quibus omnibus in sequentibus membris, quantum ad
Pastori poterit, agatur.

MEMBRUM II.

*De Obligatione administrandi Sacramenta in
genere.*

Qu. I. *Quid in genere circa administrationem Sacramen-
tum Parochus observare debeat?* R. ista præcipuè, 1. Pri-